

Uunga
Asii Chemnitz Narup
Inatsisartunut ilaasortaq
Inuit Ataqaṭigiit

Allakap ullua: 06-04-2022
Sagsnr. 2022-7544

Sulisussaaleqineq pillugu § 37 naapertorlugu apeqqummut akissut (060-2022)

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

§ 37 naapertorlugu apeqqutinut ataaniittunut akissut matumuuna nassiuppara.

1. **Namminersorlutik Oqartussat allaffeqarfissuanni, suliffeqarfiutaanni il.il. atorfinitsitatut sulisorisanik atorfinitsitsinermi tigungminniinarniarnermilu atatsimut periusissiamik Naalakkersuisut maanna suliaqarpat?**
  - a. Aappiuppat, qanoq?

Apeqqummut tassunga akissut Siulittaasup Naalakkersuisoqarfiani HRU-mut immikkoortortaqrifiup suliassaqrarfianut ilaavoq, taassumalu apeqqutip akinissaanut Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfimmi suliffeqarnermut immikkoortortaqrifik suleqatigaa. Immikkoortortaqrifiit/Naalakkersuisoqarfiiit taaneqartut taassuma saniatigut apeqqutit allat akinissaannut tapersiipput.

Namminersorlutik Oqartussani sulisussarsiortarnermut sulisullu sulisoriinnarnissaannut ataatsimut pingaarnertullu periusissiortoqarnikuunngilaq. Tamanna maannakkut suliarineqarpoq, maannakkulli malittarisassat sulisoqarnermullu politikkit atuuttut aallaavigalugit sulisoqarpoq.

Ulloq 23. aprili 2021 suliassaqrarfinnik allannguinnermut atatillugu HRU-mut immikkoortortaqrifik Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfimmit (ASA) Siulittaasup Naalakkersuisoqarfianut nuunneqarpoq. Immikkoortortaqrifiup taaguutaa tassani Suliassaqrarfiit Akimorlugit Aqutsinnermut Qitiusumilu Sulisoqarnermut Politikkimut Allaffittut allangortinneqarpoq. Nuussinermi sulisussarsiortarneq sulisullu sulisoriinnarnissaat Siulittaasup Naalakkersuisoqarfianit aallaaveqarnissaat periusissiornermi siunertaavoq, taamaalillunilu eqqarsaataavoq sulisussarsiortarneq sulisullu sulisoriinnarnissaannut periusissiorneq siunissami salliutinneqassasoq. Taamaammatt sulisut sulisoriinnartarnerannut sulisussarsiortarnermullu periusissiaq maannakkut suliarineqarpoq. Tamassuma ilaatigut kinguneraa sulisussarsiortarneq, maannakkulli sulisut sulisoriinnarnissaat siunertaralugu, arlalinnik assigiinngitsunik suliniuteqartoqarnera. Suliniutinut taakkununga ilaatigut ilaavoq sulisut sulilernerannut, ulloq siulleq sulinerannut, sulisut sulilernerannut sulinnaarnerannullu periusissiaq. Suliniutit taakku aallartinneqarnikuupput,

tassa aqqissuulluakkamik suliamillu ilisimasaqarluni sulisumut siullermik kingullermillu attaveqarneq sulisut siunissami sulisoriinnarnissaannut pingaaruteqarmata. Peqatigitillugu tassani ilaavoq iluatsittumik sulisut sulilertarnerat, ulloq siulleq sulinerat, sulisut sulilernerat suliunnaarnerallu Namminersorlutik Oqartussat sulisunut suliffittut takoqqusaarutiginnissaa. Sulisut sulisoriinnarnissaannut suliniutit ilaat tassaavoq sulisup sulisitsisullu imminnut eqqortumik naleqqunnissaat qulakkeerniarlugu misiliinermi atortunik atuineq qulakkeerniarlugu.

Sulisussarsiortarnermi Kalaallit Nutaata Suliffeqarnermik ukiumoortumik Saqqummersitsinera ukiut tamaasa ingerlanneqartarpoq. Kalaallit Nunaata Suliffeqarnermik Saqqummersitsinerani siunertaq tassaavoq sulisut sulisoriinnarnissaat qulakkeerniarlugu kalaallit ilinniartut sulisorilernissaat sulisullu allat Kalaallit Nunaannut ilaaqqilersinnissaat. Suliffeqarnermik saqqummersitsinerup isikkua ingerlanneqarneralu aqutsisoqatigiinnit suliniummillu aqutsisumit saqqummersitsinermi pissarsiat ingerlaavartumik nalilersuinissamut pilersinneqartut ukiumoortumik nalilersortarpaat.

Qulaaniittut saniatigut VIA University College aamma Roskilde Universitet sivisuumik ingerlaqqilluni ilinniarfinni ilinniartunut attaveqalerniarluta suleqatigilernikuuagut. Ilinniarfiit taakku Issittumut tunngasunik ilinniartitsisarput, sulineramik misiliisitsisarput suliaqartitsisarlutillu. Aamma Akademikernes A-kassemut attaveqarpugut, tassani internetikkut suliffeqarnermik saqqummersitsinerit maannakkut ineriartortippagut, taannalu aqqutigalugu inuusuttut utoqqaanerusullu suliffeqanngitsut sulisorilerniartarlugit.

Pilersaarutaavoq IT-mi atortoq Mindkey sulisut sulisoriinnarnissaannut sulisussarsiortarnermillu siunissami tapersiissutitut atorineqassasoq immikkoortunilu taakkunani paasissutissanik pissarsiviusassalluni, taamaalilluni qanoq pitsaanerpaamik sulisussarsiortarnissatsinnut sulisullu sulisoriinnarnissaannut tunngavik pitsaassusilik aallaavigalugu aalajangiisarsinnaaniassagatta. Sulisussarsiortarnermi maannakkut suliniuterput tassaavoq ilaatigut Sermitsiami, Djøfblademi, Akademikerbladimi Politikkimilu takoqqusaaruteqartarneq sulisunullu nittarsaassineq. Suliffeqarnermik saqqummersitsinermit atatillugu nittarsaassinermit periuseq ineriartortinneqarnikuuvoq, tassunga ilanngullugit atortut titartaganngortitat videollu.

Atorfiit ilaannut – taamaaliortoqarsinnaasoqaraangat - atorfirmut atatillugu sulisunut inissiaqartitsisoqartarpoq. Sakkoq taanna nalilernerqarpoq immikkoortuni sulisussarsiortarnermi immikkut ajornartorsiuteqarfiusuni pingaaruteqartorujussuusoq, tassunga ilanngullugu peqqinnissaqarfiup ilarujussuani. Namminersorlutik Oqartussani sulisunut inissiat atorineqarnerat pillugu ataatsimut politikkeqanngilaq, tassunga ilanngullugit atorfinnut assigiinngitsunut sulisunut inissiat qitiusumik allaffissuarmi sulisunut neqeroortugineqarsinnaasut, taamaalillunilu immikkoortuni atugarissaarnerup pitsanngortinneqarfigisinnaasaani. Immikkoortumik tassannga aqutsinermit Naalakkersuisut ilimagaat inissiat pillugit isumaliuteqarnerit ilaattut politikkimik ataatsimoortumik sukumiinerusumik misissuisoqassasoq.

Sulisut annertunerusumik sulisoriinnarnissaannut suliniuteqarnerup ilaatut sulisut pillugit politikkit atuuttut ilaattut sulisut ineriartortinnissaat pillugu oqaloqatigiinnerit (MUS) aamma aqutsisut ineriartortinnissaat pillugu oqaloqatigiinnerit (LUS) atorineqartarput atugarissaarnemillu uuttuisoqartarluni aamma Suliffinnik Nalilersuisoqartarluni (APV) kiisalu Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni Pisortat Ataatsimoorlutik Piginnaangorsaasarfia (FOKU) atorlugu piginnaangorsaarnermik periusissiornermi suleqatigiittoqarpoq. FOKU – sulisunik piginnaangorsaaneq – sulisut sulisoriinnarnissaanut tapersiisarloq tassa sulisut ineriartortarmata pikkorinnerulerlutillu.

FOKU

Kalaallit Nunaanni pisortani piginnaangorsaasarnermi periusissiornermi ataqatigiissaakkamik suliniuteqarnerunissaq 2016-imiit kissaatigineqaleriartornikuuvoq. Ajornartorsiu pingaarneq tassaavoq immikkoortut pikkorissarnernut naammattunik nalunaartoqarnissaanik ajornakusoortitsinerat taamaammallu pikkorissartunut amerlanngitsunut ilinniartitsisunik pikkorissartitsisussanik pikkorissunik pissarsisarneq akisuujugajuttarluni. Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni ataatsimut ataqatigiissakkanik pikkorissartitsisarnissat HR-imilu suleqatigiinnissaq tamarmik kissaatigigaat kommuninut apersuinermi uppersarneqarpoq.

FOKU-mi anguniagaq tassaavoq Kalaallit Nunaanni pisortani tamani sunniutilimmik pikkorissartitsisarnernik piginnaangorsaarnemillu ineriartortitsinissaq. Piginnaangorsarneq sulisut sulisoriinnarnissaannut tapersiisaaq. FOKU-p pikkorissartinneqartut amerlinissaat peqatigitillugulu immikkoortup ataatsip peqataanermut akiliutaata apparnissaa suliniutigissavaa.

FOKU-p suliffinni ilinniartitsisut piujuartitsillunilu aaqqiissutit qulakkeernissaat suliniutigissavaa, tassani najukkani sulisut ilinniartinneqartassallutik, sungiusarneqartassallutik allagartartaartinneqarlutillu, taamaalillutik FOKU-mi siunissami ilinniartitsisinnaaniassammata. Allattoqarfiup tassunga ilanngullugu sulisut sulisoriinnarnissaasa immikkoortumilu patajaatsumik ineriartortitsinissap qulakkeernissaat siunertarlugu, Kalaallit Nunaanni kalaallisullu oqaasilinnik najukkani siunnersorteqarnermik pitsannguisinnaasumik ilinniartitseriaatsinik pilersitsinissaq suliniutigaa.

Pikkorissartitsinermi piginnaangorsaarnemilu suliniutit pikkorissartinniakkat imatut qanitsigalugit pilersaarusiorneqassapput aaqqiissuunneqarlutillu pikkorissartut 20-t nuunnagit ilinniartitsisup ataatsip nuunnissaa akikinnerussalluni. Pikkorissarnerit taamaalillutik siunertaqarfiunerpaasuni nunami tamarmi ingerlanneqarsinnaassapput. Nunatsinni ingerlatsisoq (Kommuni imaluunniit Namminersorlutik Oqartussat) pikkorissarnernik aaqqiissuissaaq, FOKU-llu allattoqarfia ataqatigiissaarisuussalluni.

FOKU-mi suleqatigiinneq ukiumut ataasiarluni attaveqatigiit ukiakkut ataatsimiinneranni nalilersorneqartassaaq, suleqatigiinnermilu anguniakkat nutaat ingerlaavartumik aalajangersarneqartassallutik.

APV

Paasissutissanik tunngavilersuisunik atugarissaarnemik uuttuinerit, tassunga ilanngullugu APV-mi, tunngavinnik pitsanngorsaaffigisinnaasatsinnik misissorneqarsinnaalersinneqartarput, tassunga ilanngullugu suliffimmi tarnikkut timikkullu peqqissuuneq. APV inatsisit naapertorlugit ukiut pingasukkaarlugit ingerlanneqartassaaq, tulliani 2022-p naanerani ingerlanneqassalluni. APV-mut tunngatillugu sulisut sulisoriinnarnissaat maannakkut paasissutissaqanngilaq. Periusissiasap saniatigut APV inatsisitigut ingerlanneqartussaataaasoq sulisut sulisoriinnarnissaannut tapersiissaaq, tassa qitiusumik allaffissuarmi sulisut ataatsimut isigalugu atugarissaarnemut paasissutissatigut tunngaviliissammat, taamaalilluni immikkoortunik atugarissaarnemik pitsanngortitsiviusinnaasunik paasisaqartitsisarluni.

MUS/LUS

MUS aamma LUS ingerlanneqartarput, kisiannili aaqqissussaanerani Mindkey-mit taperseerineqassalluni, tassani pisortat uuttorneqarsinnaalersarput (pisortanik nalilersuineq) aammalu pisortat sulisullu oqaloqatigiinnissamik neqeroofigineqarnissaat qulakkeerneqartarluni, taamaalilluni sulisut sulisoriinnarnissaat qulakkeerneqarsinnaalluni.

Pissutsit allat

Naalakkersuisut aaqqissuusasaanermi nunatsinni sulisussarsiortarnissamik pisariaqartitsinerup iliuseqarfiginissaa sulisullu suminngaaniit sulisorilerneqarnersut apeqqutaatinnagu atorfinni piffissami sivisunerusumi sulisoriinnarnissaat ataatsimut isigalugu eqqumaffigisorujussuaat.

Inuusuttut ilinniartinneqartarnerat sulisorilertarnissaallu pillugit politikikkut kissaateqarnerup ilaatut qitiusumik allaffissuarmi ilinniartunut tunngasumik suliniuteqarpugut.

Tassunga atatillugu ilinniarfiit ukkatarineqarnissaannik pisariaqartitsisoqarpoq, aamma pisortani. Tassunga tapiliullugu ilinniartut pisortat suliffiini ilinniartuusarnerat ilaavoq, ilinniartullu ilinniarnerep naammassinerata kingorna atorfinni sulisoriinnaqarajuttarput. Qitiusumik Allaffissuarmi maannakkut inuit 38-t ilinniartorineqarput.

HRU qitiusumik allaffissuarmi ilinniartut pillugit ataqatigiissaarisuuvoq. Ilinniartut immikkoortunit tamanit ataatsimut aningaasalersuisoqarluni HRU-mit atorfinitsinneqartarput. HRU taamaalilluni Siulittaasup Naalakkersuisoqarfianit allaffissornikkut aqunneqartumik akissarsianik ataatsimut aningaasaateqarpoq. Qitiusumik allaffissuup pitsaasumik ilinniarnissamik qulakkeerinnissinnaaneq mianeralugu ilinniarfissanik amerlanerpaanik pilersitsinissaq kissaatigaa.

Tassunga atatillugu ilinniarfissanik isiginninniarnissaaq pisariaqartinneqarpoq, tamannalu Kalaallit Nunaanni suliffiit enginersaasa ilaattut Kalaallit Nunaanni ilinniartitsinerup siuvarnissaanut peqataaniarluta inuiaqatigiinni sulisusaaffittut isigaarput, taamaalilluni Namminersorlutik Oqartussani sulisuulersussat ilinniartitaaneq aqutugalugu aamma isumagineqassallutik.

Qitiusumik allaffissuarmi ilinniarfiit 2019-imit amerliartornikuupput, tassani ullumikkut 38-nik ilinniartoqarpugut. Ilinniarfiit amerlisinniarlugit ilinniartunik

ilitsersuisartut (siunnersuisartut) amerlanerit atorfissaqartippagut, qitiusumik allaffissuami kissaatigineqartoq taamaalilluni piviusunngortinneqarniassammat. Taamaammat ilinniartunut ilitsersuisussatut pikkorissarnerit ingerlaavartumik neqeroortigineqartarput.

Qitiusumik allaffissuami ilinniartut assigiinngiiaarput, soorlu IT-mik sullissisartut, inuusutissalerinermi assistentit allaffimmilu ilinniartut. Taakku ataatsimut isigalugu ilinniarnernut marlunnut tunngapput, tassa TNI-mi aamma AU-mi ilinniartut.

- 2. Ukiuni qulikkaarnerit amerlasuuni peqqinnissaqarfimmuq peqqinnissaqarfimmilu sulisuik atorfinitsitsinerit tigumminniinnarniarnerlu immikkut aallunneqarpoq. Namminersorlutik Oqartussat ataanni immikkoortut allat periusissiatut akuerisaq tunuliaqutaralugu atorfinitsitsisarlutillu tigumminniinnarniarnermik suliniuteqarpat?**
Apeqqummut 1-imut akissut innersuussutigineqarpoq.

- 3. Aporfii pingaarnert suut sulisussaaleqinerimik pilersitsisartut Naalakkersuisut naliutigaat?**

Suliffeqarnermut tunngatillugu aporfii pingaarnert ilaat tassaavoq suliffeqarfii sulisunik ujartuinerisa sulisullu ilinniakkamik piginnaasatigullu qaffasissusiata akornanni oqimaatiginiinneq. Taamaammat inuusuttut ilinniarnermik sukkasuumik aallartinnissaat pingaaruteqartorujussuuvooq – meeqqallu atuarfianni naammassereernermi toqqaannartumik naammassisarnissaat. Tamassuma saniatigut sulereersut piginnaanngorsarnissaat ilinniaqqinnissaallu aamma pisariaqarpoq.

Tassani ilinniarnissamik suliniuteqarnermut tunngatillugu ilaatigut aporfii aqqinnissaat pingaaruteqarpoq, tassunga ilanngullugit ilinniartut inaannik ilinniarfissanillu amigaaqarnerneq aamma inuusuttut meeqqat atuarfinni naammassereernerup kingorna ilinniarnissamut piareersimasut amerlanerulersinnissaat.

Neqeroorteqartarnermi aporfii maannakkut annertupput. Suliffeqarnermi atukkat qaffasippat, Kalaallit Nunaanni aamma suliffini Kalaallit Nunaata sulisunik immikkut ilisimasalinnik pisariaqartitsiviini, pingaartumik Danmarkimi aamma Nunani Avannarlerni, pingaartumillu sanaartornermi aamma Europap qeqqaneersut kangianeersullu.

Pissutsit taakku inuusuttut amerlanerusut ilinnialersinniarlugit, inuusuttullu amerlanerusut – ullumikkut sanilliullugu meeqqat atuarfinni naammassereernermi sapinngisamik sukkasuumik - ilinniarnermik naammassitinniarlugit inuiaqatigiittut pingaarnersiutinissatsinnik pisariaqartitsineq ersersippaat.

- 4. Pisortat allaffissornerat tamakkerlugu sulisussaaleqinerup killormut saatinnissaanut Naalakkersuisut qanoq iliulersaarpat?**
Nunatsinni Naatsorsueqqissaartarfik naapertorlugu innuttaasut 18-it sinnerlugit ukiullit suliffeqanngitsut 2020-mi 9.785-iupput. Ukiok taanna innuttaasut suliffeqartut 62 %-iupput. Peqatigitillugu inuit 6.785-it piffissami 2022-mit 2032-

mut 67-inik ukioqalissapput, taamaalillutillu aamma suliunnaassallutik. Taamaammat amerlanerusut ilinniagaqarnissaat ilinniarsimangitsullu amerlanerusut piginnaasaqalernissaat pingaaruteqarpoq.

Periutsit ilaat atorneqartussaq tassaavoq atuarfimmi sulinermik sungiusarnerup atorneqartarnerata ineriartortinnissaa, Inuusuttut taamaalillutik ilinniarnissamik aallartinneginnemi ilinniarfissamik pissarsinissaat siunissami apeqqutaassanani. Aamma ilinniartitsissutit ilinniarnerrilluunniit suut assersuutigalugu ungasissumit ilinniarneq pikkorissarnerillu ataasimoorfillugit najugaqarfimmi ilinniarneqarsinnaanersut ilinniartitaaneq pillugu periusissiami nutaami aamma misissorneqassapput. Suliniutit taakku inuussutissarsiutinut ilinniarnernut immikkut sammipput.

Suliniuteqarfik alla tassaavoq suliffiit suaassuseq tunngavigalugu immikkoortitsiviusut atorunnaarsinnissaat. Isumassuinermi peqqinnissaqarfimmi atorfinnit angutit atorfeqanngitsut ullumikkut amerlapput. Taakkunanani najugaqarfigisami inissisimasunik sivirusumik ilinniagaqarnissamik pisariaqartitsiviunngitsunik amerlasuunik suliffissaqaralarpoq.

Sulisunik ilinniarsimasunik sulisussarsiortarnermut sulisullu sulisoriinneqartarnerannut tunngatillugu pisortani suliassat soqutigintorpasuit erseqqissarnissaannik suliassaq annertuvoq. Tamanna pisariaqarpoq pisortat suliassaannik ilisimatitsissuteqarnerusarnikkut. Tamassuma saniatigut atugarissaaneq sulinermillu nuannarisqaarneq pillugit suliqaarnissaq pingaaruteqarpoq.

5. . Pisortat ingerlatsivii tamaasa ataatsimut qiviaraanni Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu sulisussanik amigaaqartoqarpoq. Unammillernartoq tamanna pillugu Naalackersuisut kommuninik tallimanik suleqateqarnissaq naapertuuttuutippaat (kommunit namminersortuunerat ataqqillugu)?

Sulisussaaleqineq, sulisussarsiortarneq sulisullu sulisoriinneqartarnerat pillugit Namminersorlutik Oqartussat kommunillu qanimut suleqatigiinnissaat naleqqullunnarpoq. Taamatut annertusisamik suleqatigiinneq Namminersorlutik Oqartussat kommunillu maannakkut suleqatigiinnerannut tapiliunneqarsinnaavoq. Tassani aalajangersimasumik taaneqassaaq FOKU apeqquummut 1-imut akissuteqarnermi sukumiinerusumik allaaserineqartoq.

Tamassuma saniatigut taaneqarsinnaavoq isumaqatigiissutinik isumaqatigiinninartarneq pillugu suleqatigiinneq, tassani Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik isumaqatigiinniarnernut piumasaaqateqarnikkut aamma Isumaqatigiinniarnernut Isumaqatigiissutinullu Ataatsimiititaliaq kommunit tamarmik sinniisuuffigisaasa akornanni qanimut suleqatigiittoqarluni. Suleqatigiinneq tamanna ilaatigut pisortat isumaqatigiissutaanni sulisussaaleqineramik ajornartorsiutip aamma sapinngisamik sillimaffiginissaa qulakkeerniarlugu sakkuvoq pingaarutilik.

Naggasiullugu pisortat ataatsimut suliniutaat taaneqarsinnaapput, assersuutigalugu aningaasaqarnermi nalunaarsuivik nutaaq ERP, tassani immikkoortut Inussuk IT-mit Namminersorlutik Oqartussanik kommuninillu

sullissisumit sullinneqarlutik. Suliniutit taamaattut sumiiffiit ataasiakkaat sulisussaaleqinermik ajornartorsiuteqarsinnaagaluartut nuna tamakkerlugu suliassat sullissinerillu qulakkeernissaannut tulluarsinnaapput.

6. Maanna siunissamilu sulisussaaleqinerup ataatsimut suut kinguneqaatigai?

Sulisussaaleqinerup tunngaviusumik kingunera tassaassaaq suliassat kissaatigineqartut suliarineqarsinnaannginnerat. Tamanna aalisarneq, aatsitassarsionermi periarfissat, takornariaqarneq inuussutissarsiutillu allat ineriartortinneqarnissaannik kissaateqarnitsinnut tunngatillugu ajornartorsiutaavippoq. Tamatuma saniatigut suliassanik suliarinnittarneq kissaatigineqartumit annertunerusumik akeqariaannaavoq. Taamaammat suliffeqarnermi ajornartorsiutit aqqinnissaat pingaaruteqarlunnarpoq, pingaartumik ukiuni aggersuni innuttaasut agguataarnerisa allanngornissaa eqqarsaatigalugu.

Sulisussaaleqinermik ajornartorsiut imminut nappassinnaanermut periutsimi nutaami Naatsorsueqqissaartarfik aamma Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit ineriartortinneqartumi isumagineqassaaq. Naalakkersuisut tamassuma saniatigut suliffeqarneq pillugu periusissiasami aamma ilinniartitaanermut periusissiasami ajornartorsiutinik taakkununga aqqiissutissat aalajangersimasut uparuaatigissavaat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Naaja H. Nathanielsen